

Nga: Rrjeti Ballkanik për Gazetari Hulumtuese (BIRN Kosova)

Për: Kryetarin e Komunës së Ferizajt, Agim Aliu

Rrjeti Ballkanik për Gazetari Hulumtuese (BIRN Kosova) në kuadër të bashkëpunimit me Ambasadën Britanike është duke punuar në inkurajimin e institucioneve publike për të rritur nivelin e zbatimit të rekomandimeve të Auditorit të Përgjithshëm.

Në fund të vitit të kaluar, BIRN Kosova e ka prodhuar një analizë të raporteve të auditimit të Komunës së Ferizajt për katër vjet. Përveç analizave janë mbajtur edhe disa debate nëpër komuna, ku ka marrë pjesë edhe Zyra Kombëtare e Auditimit, të cilët kanë ofruar asistencë në hartim të planeve për zbatimin të rekomandimeve, të cilën ndihmë ju inkurajojmë që ta shfrytëzoni.

Në këtë shkresë janë pasqyruar rekomandimet e përsëritura nëpër vite dhe çalimet në fusha specifike. Të bashkangjitura i keni edhe rekomandimet e dhëna nga Zyra Kombëtare e Auditimit për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2017 dhe 2016.

Duke marrë parasysh se punët në zbatimin e rekomandimeve janë në përfundim, kjo letër është sinjalizim shtesë për rëndësinë e zbatimit të plotë të rekomandimeve apo fillimin e zbatimit të rekomandimeve që marrin më shumë se 1 vit për t'u zbatuar.

Më poshtë gjeni vetëm disa prej shumë rekomandimeve që keni marrë nga Auditori.

- Kryetari duhet të sigurojë se është bërë një analizë për t'i përcaktuar shkaqet për kualifikim të opinionit, si dhe atyre për theksim të çështjes.
- Kryetari duhet të sigurojë kontrole efektive në mënyrë që proceset e rekrutimit të bëhen në përputhje të plotë me kërkesat e ligjit të punës.
- Kryetari duhet të sigurojë që para pranimit të mallrave ose shërbimeve ta formojë një komision për pranimin e tyre. Me tutje të sigurojë se për secilën lëndë të ekzistojnë dëshmi sipas të cilave komisioni ka verifikuar nëse mallrat dhe shërbimet e pranuar janë në pajtim me kontraktimet për to.
- Kryetari duhet të sigurojë se për secilin projekt/kontratë të lidhur të paraprkishtë të përgatisë një plan për menaxhimin e kontratave. Me tutje për secilin projekt duhet të caktohet një organ mbikëqyrës i cili i përcjell punimet gjatë gjithë procesit.
- Kryetari duhet të forcojë edhe më shumë veprimet e ndërmarra nga menaxhmenti në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të auditimit të brendshëm.

Ne do të vijmë në një vizitë në institucionin tuaj për të biseduar për telashet që i keni në zbatim të rekomandimeve si dhe për të parë secilin rekomandim se në cilën fazë është aktualisht: është realizuar plotësisht, është në proces të zbatimit apo nuk është zbatuar fare.

ANEKS

Rekomandimet e Auditorit për Komunën e Ferizajt, që janë pjesë e raportit të Auditimit të Pasqyrave Financiare për vitin e përfunduar me datën 31 dhjetor 2017.

Nr.	Rekomandimet e Auditorit në raportin e Auditimit për PVF - 31.12.2017	Plotësisht	Në proces	Të pa-adresuara
1	Kryetari duhet të siguroj se është bërë një analizë për t'i përcaktuar shkaqet për kualifikim të opinionit, si dhe atyre për theksim të çështjes. Veprime specifike duhet të ndërmerren për t'i adresuar shkaqet në mënyrë sistematike për të eliminuar gabimet në raportimin e PVF-ve, përfshirë edhe shpalsjen e tyre. Në këtë aspekt me pas të gjitha shpenzimet duhet të paguhet dhe evidentohen në përputhje me planin kontabël, bazuar në kërkesat e ligjit të buxhetit. Me tutje të forcohen kontrollet në evidentimin e të gjithë pasurisë si dhe të shpalsjet e tyre në pasqyrat financiare. Gjithashtu, Kryetari duhet të siguroj se janë vendosur procese efektive për të konfirmuar që plani i hartimit të PFV-ve 2018 i adreson të gjitha çështjet. Kjo, gjithashtu duhet të përfshijë rishikimin e PFV-ve nga menaxhmenti, me fokus të veçantë në fushat ku janë identifikuar gabime në vitet e mëparshme. Deklarata e bërë nga Zyrtaari Kryesor Administrativ dhe ai Financiar, nuk duhet të nënshkruhet përveç nëse ndaj PFV-të janë aplikuar të gjitha kontrollet e nevojshme.			
2	Kryetari duhet të ndërmarrë veprime për ta rishikuar vendimin për mundësinë e pagesave me këste, dhe të sigurojë se lejet e ndërtimit lëshohen vetëm pas përfundimit të pagesave të taksave në përputhje me legjislacionin për ndërtimet.			
3	Kryetari i Komunës të sigurojë arsyet për menaxhimin jo të duhur të pronës komunale dhe në mënyrë aktive të shqyrtojë të gjitha opsionet e mundshme, përfshirë edhe mjetet ligjore për të siguruar se të hyrat e dakorduara janë realizuar.			
4	Kryetari duhet të sigurojë se barazimet rreth mbledhjes së hyrave kryhen në baza të rregullta mujore dhe të ndërmerr të gjitha aktivitetet e nevojshme juridike për inkasim të taksës së biznesit.			
5	Kryetari duhet të sigurojë se janë ndërmarrë veprime të menjëhershme për ta shqyrtuar këtë proces të punësimit, si dhe të sigurojë kontrolle efektive në mënyrë që proceset e			

	rekrutimit të bëhen në përputhje të plotë me kërkesat e ligjit të punës.			
6	Kryetari duhet të siguroj që para pranimit të mallrave ose shërbimeve të formoj komision për pranimin e tyre. Me tutje të sigurojë se për secilën lëndë të ekzistojnë dëshmi sipas të cilave komisioni ka verifikuar nëse mallrat dhe shërbimet e pranuar janë në pajtim me kontraktimet për to.			
7	Kryetari i Komunës duhet të siguroj, që para se të behën pagesat bazuar në kontratat për shërbime të veçanta, të ketë raport punë të nënshkruar nga mbikëqyrësit e autorizuar. Me tutje të sigurojë se për të gjitha kontratat për shërbime të veçanta, ndalet tatimi në burim në përputhje me legjislacionin			
8	Kryetari duhet të sigurojë që të para se të lidhe kontrata, kryesisht ato afatgjata të sigurojë se ka fonde të mjaftueshme për mbulimin e tyre.			
9	Kryetari, fillimisht duhet të siguroj që ekziston një plan i qartë për projektet që priten të realizohen, përfshirë buxhetin e përafërt për realizimin e tyre, e më pas pagesat të bëhet bazuar në buxhetin e aprovuar për to. Në rast të nevojave për ndryshime në buxhet, paraprakisht duhet të merret vendimi nga kuvendi komunal, në përputhje me nenin 18, Ligji mbi Buxhetin.			
10	Kryetari duhet të siguroj kontrole shtesë në sektorin e financave në mënyrë që pagesat t'i behën në përputhje të plotë me kontratën, në llogaritë e OE-ve që kanë kontratë të lidhur me komunën.			
11	Kryetari duhet të sigurojë se për secilin projekt/kontratë të lidhur të paraprakisht të përgatisë një plan për menaxhimin e kontratave. Me tutje për secilin projekt duhet të caktohet një organ mbikëqyrës i cili përcjellë punimet gjatë gjithë procesit.			
12	Kryetari duhet të sigurojë se ka marrë veprimet e nevojshme për ta aplikuar sistemin e menaxhimit të pasurisë (e-pasuria), në mënyrë që menaxhimi dhe raportimi i pasurisë të bëhet në përputhje me kërkesat e rregullores për menaxhimin e pasurisë jo financiare. Me pas të sigurohen trajnimet e duhura për stafin e komunës të cilët do të përcaktohen përgjegjës për zbatimin e këtij sistemi. Gjithashtu të sigurojë një depo në të cilën fillimisht do të pranohet malli, e pastaj do të shkarkohet përmes fletëdaljeve.			
13	Kryetari duhet të ketë një qasje gjithëpërfshirëse në trajtimin e këtij problemi, duke vendosur mekanizma efektiv për			

	mbledhjen e të arkëtueshmeve. Menaxhmenti duhet të inicioj një proces rivlerësimi, ku të gjitha llogaritë do të analizohen në kuptimin e vjetërsisë, shumave domethënëse, mundësi reale për inkasim dhe ushtrimin e masave ligjore për mbledhjen e tyre.			
14	Kryetari i komunës duhet të siguroj kontrole shtesë në menaxhimin dhe raportimin e obligimeve. Fillimisht secila faturë e pranuar duhet të regjistrohet në librin e faturave të pranuar. Pastaj për secilin muaj të raportohen faturat e papaguara. Me tutje komuna duhet të posedojë evidenca dhe dëshmi të plota për obligimet e papaguara.			
15	Kryetari duhet të siguroj që zbatimi i planit të veprimit, monitorohet në vazhdimësi dhe raportohet në baza të rregullta mujore ose tre mujore në lidhje me progresin e arritur në këtë drejtim. Rekomandimet të cilat nuk zbatohen sipas afateve, të rishikohen në një afat të shkurtër nga kryetari, si dhe të ndërmerren veprime pro-aktive ndaj barrierave të paraqitura gjatë zbatimit.			
16	Kryetari duhet të punojë me gjithë varësit e vet, për të arritur përfitimin maksimal nga aktiviteti i auditimit të brendshëm. Kryetari duhet të forcoj edhe më shumë veprimet e ndërmarra nga menaxhmenti në lidhje me zbatimin e rekomandimeve të auditimit të brendshëm.			
17	Kryetari duhet të siguroj se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit financiar dhe operativ tek menaxhmenti i lartë. Ecuritë buxhetore, duke përfshirë të hyrat dhe shpenzimet, dhe plani i prokurimit duhet të jenë subjekt i raportimeve dhe rishikimeve të rregullta nga ana e menaxhmentit. Gjithashtu, për të reduktuar ndikimin e rreziqeve në nivele të pranueshme, organizata duhet të hartoj regjistrin e rreziqeve me të gjitha masat/veprimet e duhura për të vendosur nën kontrole kërcënimet e ekspozuara.			

Nr.	Rekomandimet e dhëna në vitin 2016 (Të evidentuara në fund të raportit të auditimit për 2017)	Plotësisht	Në proces	Të pa-adresuara
1	Kryetari duhet të sigurojë se është bërë një analizë për t'i përcaktuar shkaqet për Theksim të Çështjes së Opinionit. Duhet të ndërmerren veprime për t'i adresuar shkaqet në mënyrë sistematike për t'i evituar gabimet në keq klasifikimin e shpenzimeve dhe mos regjistrimin e saktë të pasurive.			

	Gjithashtu, duhet të sigurojë se janë vendosur procese efektive për të konfirmuar që plani i hartimit të PFV 2017 i adreson të gjitha çështjet e ngritura në raport dhe Deklarata e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ dhe ai Financiar, nuk duhet të dorëzohet përveç nëse ndaj draft PFV-të janë aplikuar të gjitha kontrollet e nevojshëm.			
2	Kryetari duhet të sigurojë se do të zbatohet një proces i forcuar i llogaridhënies së stafit përgjegjës për zbatimin e rekomandimeve, sipas afateve kohore dhe prioritetëve të përcaktuara me planin e veprimit. Monitorimi i progresit të rekomandimeve duhet të bëhet në mënyrë sistematike			
3	Kryetari duhet të sigurojë se është rishikuar plotësisht i listës kontrolluese të vetëvlerësimit dhe është bërë adresimi i fushave me dobësi në mënyrë pro aktive. Duhet të aplikohet një mekanizëm për ta konfirmuar saktësinë e listës kontrolluese si dhe për të siguruar dokumentacionin mbështetës. Ne do të sugjerim që lista kontrolluese të mos i dorëzohet MF-së para se të rishikohet nga auditimi i brendshëm			
4	Kryetari duhet hartoj planin e veprimit për monitorimin e arritjes së objektivave duke vendosur funksione efektive të mbikëqyrjes. Të sigurojë se plani i përpiluar kundër korrupsionit do të zbatohet sipas kërkesave, dhe si i tillë do të bëhet funksional për një qeverisje më efektive.			
5	Kryetari duhet të siguroj se është kryer një rishikim për të përcaktuar formën e raportimit financiar dhe operativ tek menaxhmenti i lartë, nga i cili kërkohet që të mbështesë menaxhimin efektiv të veprimtarisë dhe të sigurojë se është vendosur një zgjidhje e përshtatshme deri në fund të vitit 2017			
6	Kryetari duhet të siguroj ndërmarrjen e veprimeve për zbatimin e rekomandimeve të NjAB nga drejtoritë përgjegjëse të sistemeve të audituara, dhe po ashtu, të siguroj se Komiteti i auditimit i respekton kërkesat ligjore për raportimin vjetor.			
7	Kryetari duhet të siguroj dhe të përcaktoj objektiva të qarta për përmirësimin e planifikimit dhe ekzekutimit të buxhetit në periudhat e ardhshme, dhe të vendosë një monitorim sistematik mbi ekzekutimin e buxhetit të planifikuar, sidomos për projektet kapitale.			
8	Kryetari duhet të analizoj shkaqet për inkasim kaq të ulët dhe të krijoj mekanizma për rritjen e inkasimit. Duhet, po ashtu, të			

	siguroj se interesi në vonesa për ngarkesën e taksës në firmë zbatohet ndaj të gjithë debitorëve.			
9	Kryetari duhet të analizoj performancën e dobët të kontrolleve lidhur me inspektimet në terren dhe të siguroj se kontrollet në zbatimin e lejeve ndërtimore do të aplikohen, si dhe të përgatiten raporte për punët e kryera nga zyrtarët përgjegjës.			
10	Kryetari i Komunës duhet ta shqyrtoj rastin pse qiraja e kontraktuar nuk po paguhet, si dhe ta informoj Kuvendin për problemet eventuale me qiramarrësin. Pasi të sigurojë një analizë të detajuar, të propozoj masat e duhura, duke mos i përjashtuar edhe masat gjyqësore dhe ato administrative (nëse ka nevojë).			
11	Kryetari duhet të sigurojë se zyrtarët financiar do të kenë aplikojnë kontrolle të shtuara si dhe mbajnë evidenca të sakta për të gjitha obligimet e pritura, të verifikojnë se cilës periudhë i takon borxhi i faturuar, dhe në rastin konkret, të bëjnë barazimin e faturave me pagesat e komunës ndaj kompanisë në fjalë.			
12	Kryetari duhet të sigurojë se mbajtja e tatimeve në burim për personat e angazhuar përmes marrëveshjeve për shërbime të veçanta është në harmoni me legjislacionin e aplikueshëm në fuqi			
13	Kryetari duhet të shtojë kontrollet dhe sigurojë se pagesat bëhen vetëm pasi të konfirmohet se shërbimet e faturuara janë kryer nga ana e operatorit, si dhe të sigurohet paraprakisht se fondet buxhetore janë në dispozicion dhe të parashikuara me planin vjetor			
14	Kryetari duhet të sigurojë se drejtoria e shërbimeve publike dhe emergjencës do të përgatitë raporte mujore për të gjitha aktivitetet e kryera në mënyrë që shpenzimet e ndodhura të jenë të justifikueshme me shërbimet e kryera.			
15	Kryetari duhet t'i forcojë kontrollet me rastin e shpenzimeve për dreka zyrtare. Të gjitha shpenzimet për dreka zyrtare duhet të jenë në funksion të mirëfilltë të përfaqësimit dhe shërbejnë për arritjen e objektivave të komunës. Po ashtu, duhet të sigurohet se obligimet paguhen brenda 30 ditëve.			
16	Kryetari duhet të sigurojë se të gjitha shpenzimet regjistrohen në kategoritë përkatëse, në këtë mënyrë do të sigurojë prezantim të saktë dhe pasqyrë të qartë të shpenzimeve.			

17	Kryetari duhet të sigurojë se zyra e prokurimit zbaton të gjitha rregullat e prokurimit duke pasur parasysh se mos respektimi i tyre mund të ndikoj në mos arritjen e objektivave të komunës për projektet kapitale, apo mund edhe të rezultojë mos humbje financiare.			
18	Kryetari duhet të shqyrtoj pse pagesa e tillë ka ndodhur, dhe të sigurojë se zyrtari çertifikues nuk çertifikon asnjë pagesë në llogari jo përkatëse, apo që nuk është pjesë e kontratës, dhe se raste të tilla nuk përsëriten.			
19	Kryetari duhet të siguroj se shërbimi i prokurimit do t'iu përmbahet në mënyrë strikte kërkesave të LPP dhe jo të ndryshoj kushtet dhe kriteret e dosjes së tenderit të cilat me rastin e anulimit të tenderit të parë, nuk ishin theksuar si arsye për anulimin e procesit. Kryetari duhet të vendos kontrole të forta në fushën e prokurimit dhe të mundësoj një proces transparent dhe konkurrues të prokurimit, në mënyrë që të maksimizoj vlerën për para.			
20	Kryetari duhet të eliminoj rrezikun që paraja publike të shpenzohet në mënyrë jo të duhur dhe të sigurojë se pagesat e tilla monitorohen nga zyrtarët financiar dhe se asnjë pagesë nuk ekzekutohet pa pranuar raporte për aktivitetet e kryera.			
21	Kryetari duhet të përmirësoj procesin e planifikimit dhe të sigurojë monitorim të këtyre marrëveshjeve që nga inicimi deri në realizimin e plotë të tyre për të parandaluar pagesat për mallra dhe shërbime nga buxheti për investime kapitale.			
22	Kryetari duhet të sigurojë se e-pasuria është funksionalizuar apo regjistrimet e pasurisë në përdorim të mbahen ndonjë formë tjetër, si dhe caktimi i një depoje ku personi përgjegjës do të deponoj mallin dhe do mbajë evidenca për të gjitha hyrje/daljet e materialit për zyrë, duke zvogëluar kështu mundësinë për manipulime të mundshme.			
23	Kryetari duhet të ketë një qasje gjithëpërfshirëse në trajtimin e këtij problemi, duke vendosur mekanizma efektiv për reduktimin e këtyre borxheve. Menaxhmenti duhet të inicioj një proces rivlerësimi, ku të gjitha llogaritë do të analizohen në kuptimin e vjetërsisë, shumave domethënëse, mundësive reale për inkasim dhe ushtrimin e masave administrative (nëse ka nevojë).			
24	Kryetari duhet të sigurojë një planifikim të kujdesshëm dhe real të buxhetit dhe se shfrytëzimi i fondeve të bëhet në bazë të një plani të qartë të rrjedhës së parasë, duke mos tejkaluar			

<p>në asnjë rast fondet e alokuara sipas kategorive ekonomike. Gjithashtu, të kërkojë më shumë përgjegjësi nga zyrtarët përgjegjës që pagesat e obligimeve të kryhen brenda afateve ligjore.</p>			
--	--	--	--